

Виходячи з викладеного вище, можна прогнозувати виникнення проблем із реалізацією права на перегляд судових рішень, а також проблем при застосуванні до суддів дисциплінарної відповідальності. Виділені окремі проблемні питання потребують вирішення та додаткового доктринального опрацювання.

УДК 342.9

Свиридюк Н. П., к.ю.н., доцент, докторант,
Національна академія внутрішніх справ, м. Київ, Україна

ЩОДО ПИТАНЬ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАКОННОСТІ ТА ДИСЦИПЛІНИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ ЕКОНОМІКОЮ

Розвиток української держави характеризується загостренням соціально-політичної та економічної ситуації, зниженням рівня керованості державою соціально-економічних процесів, поширенням військово-політичних конфліктів, які у сукупності свідчать про неспроможність держави забезпечити належний рівень законності та дисципліни. Підтвердженням цьому є також наявна статистика стану та структури злочинності в Україні, зокрема, у сфері господарської діяльності. Так, наприклад, фіктивне підприємництво, нецільове використання бюджетних коштів, зайняття гральним бізнесом, корупційна діяльність, підробка грошей, цінних паперів тощо, становлять серйозну загрозу для стабільного розвитку вітчизняної економіки, а отже, й для загального розвитку держави [1].

За таких умов особливого значення набуває проблематика забезпечення законності і дисципліни у процесі державного управління економікою. Для отримання більш повного уявлення про зазначені правові категорії, необхідно здійснити правовий аналіз їх сутності, змісту та особливостей використання.

Дисципліна як державно-правове явище спрямована на реалізацію загально-соціальних процесів, забезпечення основних потреб суспільства і розглядається у правознавстві як один із показників рівня державно-правового розвитку.

У вітчизняній юридичній науці проблематика визначення сутності, змісту, а також взаємозв'язку законності та дисципліни є одним із найбільш досліджуваних предметів наукових пошуків, який допомагає висвітлити й питання підвищення ефективності функціонування державних органів. Аналіз сучасних наукових підходів до визначення державної дисципліни дає можливість визначити її як режим чіткої реалізації правових приписів та соціальних норм суб'єктами суспільних відносин з метою їх упорядкування, стабільності та виконання основних завдань держави [2, с. 8]. А її зміст

охарактеризувати як сукупність правил поведінки, що містяться в різних соціальних нормах, включаючи політичні, правові, моральні, релігійні, економічні та інші норми.

У свою чергу, законність можна трактувати кількома способами. Зокрема, вона може розглядатися як правовий засіб щодо встановлення та підтримання правопорядку або як режим (стан) відповідності суспільних відносин законам і підзаконним нормативно-правовим актам держави.

Щодо співвідношення законності та дисципліни, то їх можна співставити як загальне та конкретне, де законність доречно розглядати як статику (сукупність норм законодавчих актів), а дисципліну – як динаміку законності (певні дії з виконання вимог норм і законодавчих актів) [3].

У свою чергу, взаємозв'язок між ними створюється у процесі функціонування органів державної влади, підприємств, установ та організацій держави, а також їх співробітників та посадових осіб, тобто всіма учасниками суспільних відносин, які виступають суб'єктами законності.

Якщо ж розглядати законність та дисципліну як методи забезпечення державної влади, то слід акцентувати увагу, що в такому випадку законність є певною правовою основою, фундаментом для різних сфер державної діяльності, а дисципліна складає визначений порядок виконання встановлених державою вимог, правил та процедур. З іншого боку, можна стверджувати, що дисципліна спрямована на реалізацію, виконання правових умов та інших соціальних норм, зокрема, моралі, корпоративної етики тощо. А законність має своєю метою реалізацію саме юридичних норм, визначених та конкретизованих у положення нормативно-правових актів.

Щодо забезпечення законності у сфері національної економіки, слід наголосити, що пошуки нових методів та засобів для підтримання стабільності та ефективності розвитку цієї сфери пов'язані із зростанням рівня економічних правопорушень, неспроможністю держави впливати на основні сфери економіки традиційними засобами управління, невідповідністю таких засобів сучасним вимогам та загальному стану соціально-економічних відносин.

Результатом неефективності державних заходів у сфері управління національним господарством є також велика кількість правопорушень, що складають велику питому величину у загальній кількості правопорушень, вчинених на території нашої держави.

Розвиток тіньового сектору економіки, порушення податкового законодавства, хабарництво, корупція, нецільове використання бюджетних коштів та підробка грошей, цінних паперів тощо, а також ряд злочинів,

вчинених посадовими особами, все це становить значну загрозу для функціонування національної економіки, а отже, актуалізує проблему забезпечення державної безпеки в цілому.

Разом із тим, означена ситуація обумовила інтенсифікацію державної діяльності в економічній сфері, постановку нових завдань та удосконалення засобів стабілізації й забезпечення режиму законності і дисципліни у державному управлінні економікою.

Література

1. Статистична інформація щодо стану та структури злочинності в Україні, представлена на офіційному сайті Генеральної Прокуратури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>

2. Мозолюк-Бондар Л. М. Державна дисципліна як теоретико-правова категорія: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. / Л. М. Мозолюк-Бондар. – К., 2014. – 216 с.

3. Шморгун О. С. Забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів виконавчої влади: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О. С. Шморгун. – К., 2010. – 19 с.

УДК 342.84

Смокович М. І., к.ю.н.,
суддя, заступник Голови Вищого адміністративного суду України,
секретар Пленуму Вищого адміністративного суду України,
м. Київ, Україна

СКЛАДОВІ ПРИНЦИПУ СТАБІЛЬНОСТІ ВИБОРЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Слово «принцип» має латинське походження, воно використовується як термін в науці, в тому числі вживається законодавцем у тексті законів. Однак цьому терміну повністю відповідає українське слово «засада», тому й у нашому дослідженні ці слова будуть вживатися як синоніми. М. Ставнійчук указує, що основні принципи виборів – це засади, на основі яких здійснюються вибори і відповідно до змісту яких вибори можна вважати реальним волевиявленням народу, формою прямого народовладдя [1, с. 315]. Водночас Л. Козодой зазначає, що під принципами виборчого права необхідно розуміти основні ідеї, які відображають демократичну природу виборів як конституційної основи народовладдя, що визначають фундамент правового регулювання виборчих прав, гарантій, процедур, які забезпечують законодавчо визначене, чітко збалансоване, нефальсифіковане проведення виборів різного рівня, реалізацію та захист виборчих прав громадян та інших суб'єктів виборчого процесу [2, с. 108].